

SLAVOLJUB GACOVIĆ

O BAJANJU I VRAČANJU U VLAHA ISTOČNE SRBIJE

Magijska moć upotrebe reči stara je koliko i simboli koji su iskorišćeni u funkciji bjananja i vraćanja. Izgovorena reč, ako je usmerena prema drugom licu da mu se nabacivanjem raznih mađija nanese zlo, dobija smisao vraćanja, a ako je reč naglašena da se demoni i druga zla bića udalje od ljudi ili unište, ima funkciju bjananja.¹

Bajanje je kod Vlaha "magijsko općinjavanje (omađijavanje) živih bića"² i onoga što se pod tim podrazumevalo, kao u priči o vraćari i Bogu u kojoj je Bog, vraćajući se od nekuda na konju na raskršću zapazio vraćaru pred kojom je u bakraču na tronošću usred ciče zime ključala voda bez vatre. Bog reče:

(rumunski tekst)

Stăi caldare nu ferbriă.

Sta caldaria și-ngeța.

(prevod)

Stani vodo ne ključaj.

Stade voda i zaledi se.

A vraćara mu uzvрати ovim rečima:

(rumunski tekst)

Stăi calule nu merĝa,

Și sta calu-nțapeña.

(prevod)

Stani konju ne idi,

i konj stade skamenjen.³

Iz ovih se stihova može uočiti da je voda smatrana živim bićem na koju deluju vradžbine i kako je bujna narodna mašta poistovetila moć vraćare (aplicirajući svoje želje) sa moćima boga. U strahu od štetnih uticaja moćnih zlih-crnih sila, čovek je potražio sredstva i načine kako da

odagna od sebe i od svojih bližnjih ta opasna natprirodna bića. "Tako je pronašao vraćanje (magiju) i došao do predstave da čovek, odnosno njegova duša, ima u sebi naročitu magijsku moć i silu kojom može uticati na pojave u prirodi."

Po verovanjima, bjananjima su se tobože rušili mostovi, zaustavljali plugovi, ljudi lišavali života.⁴ U novije vreme se sve češće čuje izraz "vražiti" koji označava da se radi o "vražjim poslovima".

Bajanje se, nasuprot vraćanju, izvodilo "kao neka vrsta tajanstvene radnje protiv zlih demona, duhova, bolesti, uz upotrebu mađijskih predmeta. Atraktivnom snagom vraćanja, demoni su se pridobijali"⁵ za dobro nekoga i oko nečega.

Po nameni bjananja se dele na:

1. crnu magiju kojom se nanosi drugome zlo,
 2. belu magiju kojom se čini crne magije neutrališu,
 3. ljubavne za pridobijanje naklonosti (sa belom i crnom magijom),
 4. zdravstvene za ozdravljenje bolesnika,
 5. za uspeh u poslovima (protivu svedočenja na sudu, protivu nemoralna i drugo).
- Vreme i mesta na kojima se bajalo i vraćalo u našim primerima nisu uvek isti i imaju različita značenja:

1. Rano ujutro na potoku okrenut istoku,
2. U gluho doba noći na raskršću,
3. U vreme javljanja prvih petlova (oko 3 sata noću) na mestu ognji
4. U vreme večere na prvom stepeniku stepenica, a završava se na kućnom pragu,
5. U gluho doba noći u čošku iza vrata,
6. U gluho doba noći na nečista mesta,
7. U gluho doba noći pored vodenice (ili na mestu stare vodenice) na Timoku.

¹ Петровић, Петар Ж. *Живот и обичаји народни у Грузији*, Српски етнографски зборник, књ. LVIII, Београд, 1948, стр. 350-355.

² Кулишић, Ш. – Петровић, П.Ж. – Пантелић, Н.: *Српски митолошки речник*, Београд 1970, стр. 77.

³ Zapisano od Jone Čobotović (Iřana a lu Čoboći) iz sela Halova.

⁴ Vidi pod napomenom 2.

⁵ Isto, str. 16-17.

Nije slučajno da se sa belim-dobrim silama baje rano ujutro okrenut istoku na potoku koji se mora opkoračiti. Sa jutrom odlaze sve mračne i zle sile, sa jutrom nastaje dan koji dolazi sa istoka, a istok je upravo izvor svetlosti i toplote, na istoku se “rađa, po verovanju, božanstvo svetlosti.” Primera radi, u selu Halovu krst na zapisu – u stoletnoj hrastovoj šumi – je okrenut izrezom zapadnoj strani, pa su tako vernici okrenuti njemu prema istoku. Potok koji je opkoračen time je premošćen i ukroćen od vračare koja s njim tako raspolaže preko svojih čini. Potok mora da teče u pravcu istok – zapad i da je voda u njemu toga jutra nenačeta, pa tako održava svoju magičnu moć, znači proces očišćenja od zlih sila i bolesti, ali i moć koja će pomoći u ostvarenju čini spravljenе za ljubav. Ta kurativna moć vode je kasnije prihvaćena i u hrišćanstvu za “očišćenje duše”.

Isto tako psiho-sugestivnu moć imaju bajanja u gluho doba noći na raskršću. Gluho doba noći je ponoć, ali to može biti i svako drugo doba kada nastane noćna tišina. To je vreme kada, po verovanju, za časak prestane vetar da duva, reke da žubore, životinje da se kreću, psi da laju, petlovi da pevaju, to je vreme kada čovek ne treba da se kreće. Tada se kreću samo demoni, zmajevi, ale, čume, suđaje, vampiri i razna druga priviđenja, od kojih se ohladi krv u žilama. Ponajviše se javljaju na raskršćima, ispod mostova, oko većih reka gde se sastaju i većaju kome će kakvo zlo naneti. Na ta mesta, kako ćemo videti iz naših primera, u gluho doba noći odlaze gole vračare i prizivaju te demone obećavajući im bogate trpeze, ako nanesu zlo onome kome će ih one uputiti. Kako se vračara bratimi sa mračnim silama rečima koje izgovara i priborom kojim spravlja čini, tako se i nagim telom približava prirodni htoničnih zlih sila u noći. Opravdano postoje indicije da su nekada na raskršću sahranjivani mrtvaci, jer se i danas u selima istočne Srbije na svakom raskršću mrtvac spušta na zemlju, a potom prekadi. U selu Halovu spušta se mrtvac na zemlju (na raskršću) i zbog toga da za to malo vremena dok je na raskršću zaboravi kojim putem je došao, te da se ne zna vratiti kući kao vampir, ukoliko je to postao za života, već da sa ostalim demonima sa raskršća, ostane tu. Mnoge priče o alama i kojekakvim zastrašujućim prikazima su se upravo dogodile na raskršću u gluho doba noći. Potočare vodenice su takođe poznate po đavolima i zlim silama koje u

njima borave, kao i ispod mostova gde po noći sačekuju okasnele putnike.

Vodenica je nužna i korisna ljudima, ali je kao i voda opasna po njihov život⁶. Po verovanju, u vodama žive ili se u njima skrivaju demoni, a đavo – draku sa crvenim fesom na glavi jedino u vodi i oko vode se kreće. Na molbu ili naređenje vračara odlazi u daleke krajeve da nanese štetu i zlo ljudima. U selu Halovu se veruje da je voda potrebna pokojnicima i na drugom svetu. Zato kada umre čovek iz kuće, ukućani moraju odmah pozvati mladu devojkę koja još nije imala odnos sa muškarcem (kao oličenje čistote) da nosi vodu ukućanima i komšiluku sve do četrdeset dana, a i kasnije za svaku pomanu. Čak mu se o svakoj pomani “pušta” voda sa izvora sa čitavom procesijom oko tog postupka.

Nečista mesta se takođe koriste za vraćanje, jer su ta mesta, po verovanju, staništa tih zlih sila. Takvo mesto u selu Halovu je “Lacu lu Gigā” gde se noću prema verovanju prikazuju razna priviđenja nečastivih sila⁷. Takva se mesta i danju izbegavaju i ne smeju se nagaziti. Nečista mesta mogu biti i potočare na reci Val'a Mare, a i na svakom bunjištu i raskrsnici gde se što-šta baca od bolesnih ljudi. Zato se sa raskrsnica, ako se što nađe, ne sme ništa uneti u kuću, jer navodno sa tim unosimo u kuću zle sile i razne čini koje su tu vračare tobož' slučajno zaboravile.

Baje se i u vreme javljanja prvih petlova, na mestu ognjišta, na stepenicama i na kućnom pragu gde se gotovo uvek pokreću bele-dobre sile i demoni. U vreme javljanja prvih petlova zle i nečastive sile slabe na uštrb dobrih i pozitivnih, povlačeći se u svoja mračna i zabita staništa. Petao je prvi vesnik ponovnog rađanja svetlosti i života solarnih božanstava, na uštrb noćnih satanskih mora.

Oko vatre i na ognjištu odvijao se domaći život, obavljala dogovaranja, prepričavala predanja i verovanja. Ono što je “oltar u hramu, to je ognjište u kući”, a dimnjak-odžak, koji je kod takvih ognjišta dosta širok, kanal je kojim se uvlače zmajevi i ostale zle sile, ali i ONO što oživljava ognjište, podstiče vatru i tako održava

⁶ Гацовић, Славољуб П.: *Вампири у веровањима села Халова*, Развитак, Зајечар, 1985, бр. 1, стр. 80.

⁷ Исто, стр. 78.

Гацовић, Славољуб П.: *Прилог топонимастичкој етимологији на тлу Тимочке крајине*, Развитак, Зајечар, 1985, бр. 3, стр. 98.

život u kući kraj ognjišta. Ognjište i dimnjak su simbol društvenih veza. Još od praistorijskih vremena na mestu ognjišta se poštovao kult predaka⁸, pa se do danas to održalo da se baje na mestu ognjišta, što se može shvatiti kao traženje pomoći od umrlih predaka čije se duše i nalaze oko ognjišta. Mesto bakanja iza vrata je takođe u vezi sa kultom predaka, jer se i danas ostavlja, ono što se njima daje o kakvom prazniku, upravo iza vrata, sa upaljenom svećom koja sama treba da dogoreva do kasno u noć.

I prag je mesto za jedno opštenje sa spoljnim svetom. Na pragu ispred ulaznih vrata kod svih naroda⁹ je bio postavljen čuvar svetog unutar kuće i profanog van kuće, a danas se mnogi kulturni običaji, pa i bakanje, obavljaju baš tu. Gosta prima domaćin na kućnom pragu, to je mesto prvog zagrljaja sa prijateljem koji se prima unutar svetog, ali i moguće čarke domaćina i onoga koji će ostati u prostoru profanog. Mesto bakanja u jednom našem primeru su i stepenice. Počinje se sa bakanjem od prvog stepenika, a završava se na kućnom pragu. To penjanje uz stepenice u narodu znači napredovanje prema boljem, višem, uzvišenijem, kako nekom uspehu tako i znanju, spoznaji. Kao simbol uspeha stepenice su poznavali Egipćani, odakle su se na Balkan prenele preko Grka, od kojih su preuzeli starosedeoici na primer, Tračani, koji su ostavili do danas traga u folklornom nasleđu na ovom području¹⁰.

Najčešći dani u kojima se bajalo i vraćalo su ponedeljak, utorak, od utorka do utorka, sreda četvrtak, od četvrtka do četvrtka, petak, subota, od subote do subote, uskršnja subota (în sîmbăta pașčilui), nedelja. Bajalo se i vraćalo u svako doba dana i noći i tokom čitave nedelje u zavisnosti od toga da li se obred obavljao sa belim-dobrim ili sa crnim-zlim silama, a jedino se nije smelo na dan kakvog praznika.

⁸ Срејовић, Драгослав: *Лепенски вир*, Београд, 1969, стр. 180.

Na rumunskom reč ursoaica ima značenje medvedica, podupirač (kuće), usud i ognjište.

⁹ Lisičar, Petar: *Grci i Rimljani*, Zagreb, 1971, str. 287.

Klaić, Bratoljub: *Riječnik stranih riječi*, Zagreb, 1981, str. 787 i str. 1027.

¹⁰ Гацовић, Славољуб П.: *Мутски трагови у баитини села Халова*, Развитак, Зајечар, 1985, бр. 2, стр. 80. напомена 7.

“Protivu vraćanja upotrebljavale su se hamajlije, so, proso, pepeo, beli luk, kopriava, krst, osvećena voda i drugo”,¹¹ ali su se isti predmeti, pored ostalih koje ćemo navesti, ubrajali i u pribor za vraćanje. U tu svrhu se koriste još i med, brašno uzeto oko vodeničnog kamena (đin baraban), 9 kolačića, mekinje od pšenice, crvena paprika, bosiljak, 9 vrsta cveća, proključala voda ili mokrača, tikve za vodu, tamjan, vatra, vatralj (vršnic), pronađena konjska potkova, nađeni vojnički nož, burgija, britva, bat, vreteno, kašika, bakrač, kamen oblutak, kamen sa raskršća, marama sa tri čvora, lutka od crnih krpa iz smeća, konjska zobnica od kozje dlake, konjske dizgine, grkljan od vuka, greben (darac ili tarac), metla bačena u smeće, divlja metljika koja je ubrana “la sîn-zîjeñ” i drugo.

Svi ovi navedeni elementi pribora vraćanja i bakanja su imali dakako svoj smisao i značenje, kako za one koji vrše samo obred tako i za one u čije se potrebe obred vršio.

I LJUBAVNE ČINI (ĐE DRAGOSĆA)

U svitanje zore ide se na potok u kome voda nije načeta, koji teče u pravcu istok – zapad, sa teglicom meda i sa strukom bosiljka u ruci. Potok se opkorači okrenuvši se licem prema istoku i bajalica počne bajati. Za čitavo vreme bakanja strukom bosiljka se čine pokreti tamo-amo po vodi, a u prekidima se sa strukom bosiljka istresaju kapi vode u teglicu sa medom. Pre nego se sretne sa voljenom osobom namažu se ovim medom usne, obrve i trepavice.

(rumunski tekst)

„Bună dimiñața, apă marije”.

„Mulțămesc țamta'le, șez cutare.”

„N-am veñit să șed și am veñit

să mă je'lesc la cîine

și la Dumñe-zău și la maïca Sînta Marija,

că ma urațit țoată lumja đim sat,

că sînt urîță, sînt năgră,

sînt colțată, sînt măi urîță đim lumja țoată,

sînt mare fermecatțarje”.

Maïca sînta Marija auza,

biču îm mînă ăl lă,

pe scărj de aur să scobora

și la miñe veña.

De supțuorj mă lă,

¹¹ Vidi pod napomenom 2, str. 78.

de tri ori mă scutura.
Nič așa nu mă lasa.
Îm lăa đim cap pârł de țăpł,
đi pe oiķi pcele de scoiçi,
đi pe gură pcele de pulă,
đi pe nas pcele de rac,
đi pe șele cutușele,
đi pe piçqare fund de caldare.
Nič așa nu mă lasa.
Îm jgjab de argint mă бага
și mă spala, mă spala.
Nič așa nu mă lasa.
Îm puña îm cap luna cu lumina,
îm pept șaril'i cu răzăl'i,
îm doj umerł doj lučaferł,
îm dos um trandafir frumos,
pe pçale și pe piçqare tot scele mărunțăle,
să priviască toată lumia la iele
măi cu foc cutare,
să nuđ đa să șcja,
nič culcat nič adurmit, nič vorbit,
până la mine n-o veñi,
inima ș-o răcori.
Cum să ocol'eșce albina pingă sândic,
așa sāsă ocol'ască *cutare* pingă miñe.
Cum je mñerja de dulçe,
pisce toace legumurl'i,
așa să-ı fije vorba mja,
măi dulçe pisce toată lumia lu *cutare*.
Că vorba mja je dulçe ca mñerja,
și să l'ipeșce ca čara.
Cînd oi vorbi ieu,
cum nu pçace lumia făr de mñerje,
și făr de čară,
așa să nu pçată *cutare* făr-de miñe.

(prevod)

“Dobro jutro, vodo velika.”
“Dobro jutro, sedi, do mene.”
“Nisam došla da sedim, već sam
došla da se tebi žalim
i gospodu bogu i svetoj Mariji,
jer su me namrzli svi u selu;
jer sam ružna, jer sam crna,
jer sam zubata, jer sam najružnija među ljudima,
jer sam velika bajalica.”
Kad je sveta Marija čula,
uzela je bič u ruke,
i niz zlatne stepenice sišla
i došla kod mene.
Pod pazuh me uhvatila,
i tri puta me prodrmla.
Ni takvu me nije ostavila.

Skinula mi s glave kozju dlaku,
s očnih kapaka rapave školjke
sa usana kožu kao s k...a,
sa nosa kožu ko ljuštura raka,
sa leđa gnojne čireve,
sa tabana kožu ko sa dna bakrača.
Ni takvu me nije ostavila.
Stavila me u srebrno korito
i prala me, i prala.
Ni takvu me nije ostavila.
Stavljala mi na glavu mesec sjajni,
na prsa blještao sunce,
na ramena dve zvezde Danice,
na leđa ružu prekrasnu,
po naručju i bedrima sitne zvezde,
da ceo svet gleda u njih,
a sa još većim žarom ON,
da mu ne daju mira,
ni kad leži, ni kad spava, ni kad priča,
dok meni ne dođe,
da sebi srcu olakša.
Kako obleće pčela oko košnice,
tako da obleće ON oko mene.
Kako je med sladak,
sladi od svih jela,
takva da mu bude reč moja,
najslađa na svetu.
Reč moja je slatka
kao med i lepi se kao vosak.
Kad ja budem pričala,
kao što ljudi ne mogu bez meda
i bez voska,
tako ni On da bez mene ne može.

II LJUBAVNE ČINI (ĐE DRAGOSĆA) SA NEČASTIVIM

Ove čini se bacaju sa devet vrsta cveća i sa nađenom konjskom potkovicom. Na mestu neke napuštene kuće konjska potkova se dobro usija na vatri, a potom se udara batom i tali se proključalom vodom ili još bolje da bajalica mokri na potkovicu. To se radi u više navrata sa potkovicom dok se sve reči ne izgovore do kraja. Cveće se čitavo vreme dimilo, sušilo na vatri i isparavanjem mokračće ili vode vlažilo. Na takav način cveće istruli veoma brzo. Ono se kasnije mrvu u džepu onoga kome se bacaju čini. Bajalica koja baca čini mora biti u ovom poslu sama, naga do pasa, a u dolasku i povratku sa mesta bacanja čini ne sme ni sa kim progovoriti, niti da se osvrće oko sebe.

(rumunski tekst)

„Fer îm feregat!”
„Nu sînt fer îm feregat,
și sînt drac îm prelețat!”
„Dacă ieșc drac îm prelețat
să ieș pe uscat,
să ce duč unde é-am mînat.
Îm înimă la *cutare* bagat.
Să caț đim casă îm casă,
đim sat îm sat,
đim lucru îm lucru,
đim drum îm drum,
đim pat îm pat,
đim masă îm masă,
đi pe masă îm l'ingură,
đim l'ingură îm burtă.
Să-l cataț cu bič de foc,
să-l p'lesniț la miîne să-l porniț,
să nu p̄oatā a sta,
să nu p̄oatā a mîncă,
să nu p̄oatā a șeđa,
să nu p̄oatā a durmja,
să nu p̄oatā la casa lui a sta,
pānă de miîne n-o da.
Cu oiki o privja,
cu gura o vorbja,
alta ca miîne n-o gasa.
Că și ieu o să vă dau
de prînz um mînz,
de namnāz um cal brijaz
și de čină o gaină
și o țoacă cu vin p'lină!”

(prevod)

“Gvožđe iskovano!”
“Nisam gvožđe iskovano,
već sam đavo zarobljen!”
“Ako si đavo zarobljen
da izadeš na suvo,
i da ideš gde te pošaljem.
U srce njegovo da se uvučeš.
Da ga tražiš od kuće do kuće,
od sela do sela,
od posla do posla,
od puta do puta,
od kreveta do kreveta,
od stola do stola
sa stola skoči u kašiku,
iz kašike u stomak.
Potraži ga s ognjenim bičem,
išibaj ga i poteraj mi ga,
da ne može stajati,
da ne može jesti,

da ne može sestiti,
da ne može spavati,
da nema mira u svojoj kući,
dok do mene ne dođe.
Očima će gledati,
ustima govori,
drugu kao što sam ja neće naći.
A ja ću ti dati,
za doručak jedno ždrebe,
za ručak jednog konja zelenka
za večeru jednu kokoš
i punu tikvu vina.”

III

**LJUBAVNE ČINI SA VELIKIM
GRUMENOM SOLI (ĐE DRAGOSĆA CU
SARJA A MARJE)**

Za bacanje ovih čini potrebno je imati
stručak bosiljka, vreteno, burgiju, kašiku i vatraľj.
Na vatraľj se pored kamina metne grumen soli
kojeg su ovce lizale, a onda sve gore navedene
potrepštine, pa se sve to metne na jaku vatru
kamina. Mešajući bosiljkom po vatraľju
izgovaraju se reči ovih čini samo u uskršnjoj
suboti (îm sîmbăta pašćilui) tri puta. Bajalica koja
baca čini treba da bude naga i raspletene kose.

(rumunski tekst)

Mă sujiî îm muncil'esta
și priviî îm tralalalt.
S-a prins raju cu saraju –
ard cășil'i saraieșc
și *cutare* arde cu muma lui,
cu tata lui și cu casa lui.
Țoace s-a prins:
Iel de înimă, înima de iel,
Iel de ficaț, ficați de iel,
Iel de rarunkl, rarunki de iel,
Iel de carne, carnia de iel,
Iel de țoal'e, țoal'il'i de iel.
Noozăc și noo de oșcğare,
đim creșet pānă îm piçğare –
tot s-a prins de *cutare*.
Răzāl'i lui îm brațil'i la *cutare*.
Îm brațil'i lui
noozăc și noo de orașe,
cu noozăci și noo de mîndrețurî,
mila dragosća o loai,
îm sarja-sta Dğamne o bagai.
Noozăc și noo de craliț,
cu noozăc și noo de cral',
mila dragosća o loai,

îm sarja-sta Dqamne marje o bagaj.
 Noozăç și noo de văduvl
 cu noozăç și noo de văduvoi,
 mila dragosca o loaj,
 îm sarja-sta Dqamne marje o bagaj.
 Noozăç și noo de fîntîn,
 cu noozăç și noo de vîn,
 mila dragosca o loaj,
 îm sarja-sta Dqamne marje o bagaj.
 Noozăç și noo de vițai miç
 cu noozăç și noo de vaç,
 mila dragosca o loaj,
 îm sarja-sta Dqamne marje o bagaj.
 Cu busuiocu o buçinaj,
 țoatâ dragosca o loaj
 cu fusu o dunaj,
 cu săçera o săçeraj,
 cu burgiju o-ngăurij,
 đim loc o urnij,
 cu l'ingura o loaj,
 îm sarja-sta marje o bagaj.
 îm sarja-sta, Dqamne, a marje
 iar-ja dragosca cășcoritâ și îngrămăditâ
 De țoatâ lumja privitâ,
 Da-măj cu foc pe *cutare*,
 să nu-î da stare la mîncare,
 niç ođinâ la culcare.

(prevod)

Popeh se na brdo ovo,
 i na drugo pogledah.
 Zapalio se raj i saraj –
 gore kuće sarajske.
 I ON gori i majka njegovâ,
 i otac njegov i kuća njegovâ.
 Hvataju se jedni za druge:
 on za srce, srce za njega,
 on za jetru, jetra za njega,
 on za bubrege, bubrezi za njega,
 on za meso, meso za njega,
 on za odeću, odeća za njega.
 Devedeset i devet koščica
 od glave do pete
 sve se za njega uhvatilo.
 Sjaj njegov u naruçje tvoje!
 U naruçju njegovom
 devedeset i devet je gradova,
 sa devedeset i devet krasota,
 sve te krasote uzeh,
 u tvoj grumen soli uterah.
 I devedeset i devet kraljica,
 i devedeset i devet kraljeva,
 sve te krasote uzeh,

u ovaj grumen soli uterah.
 I devedeset i devet udovica sa udovcima,
 sve te krasote uzeh,
 u ovaj grumen soli uterah.
 I devedeset i devet izvora,
 sa devedeset i devet istoka,
 sve te krasote uzeh,
 u ovaj grumen soli uterah.
 Idevedeset i devet teladi,
 sa devedeset i devet krava,
 sve te krasote uzeh,
 u ovaj grumen soli uterah.
 Bosiljkom sve izmutih,
 sve te krasote uzeh,
 vretenom skupih,
 srpom požnjeh,
 burgijom probuših,
 iz ležišta izbacih,
 pa kašikom uzeh,
 i u ovaj grumen uterah.
 U ovom grumenu soli, gospode,
 opet je sva ona krasota skućena
 i nagomilana. Ceo je svet gleda,
 a s većim žarom gleda njega,
 i ne da mu mira ni kad jede,
 ni kad spava.

IV

**BAJANJE ZA OSLOBADANJE OD
LJUBAVNIH ČINI (CU POTOLU)**

Stavlja se jedan oveći oblutak na prvom
 stepeniku od stepeništa, nagazi se levom nogom
 na oblutak i pomera levo desno, a maramom se
 maše na sve strane uz izgovaranje sledećih
 stihova.

(rumunski tekst)

Potol, potol murg murğilâ,
 o datâ să muğeșć
 țoatâ țara s-o potol'eșć.
 Potol, potol, cum potoleșć
 vaçil'i îm çoșere,
 oil'i îm oborel'e,
 porçi îm bîrloğel'e,
 cîni îm cîrtoğel'e,
 gainil'i îm coçinel'e,
 țoace pasarel'il'i,
 lumja îm sat,
 çamiîni îm pat,
 Ușil'i a-ncuijat.
 Așa să potol'eșć pe cutare.

(prevod)

Polako, polako, konju nad konjima,
jednom se napregni,
celu carevinu da smiriš.
Polako, polako, kako smiruješ
krave u stajama,
ovce u oborima,
svinje u brlozima,
pse u krtozima,
kokoši u kokošinjcima,
sve ptičice u gnezdim,
ljude u svojim selima,
muževe u svojim krevetima.
Sva su vrata zaključana.
Tako da smiriš i njega.

Postupak se ponavlja na svakom stepeniku, a kada se stigne na prag kuće onda se izgovara sledeće obraćajući se oblutku tri puta. Tom prilikom se na jednom kraju marame, zavežu tri čvora. Počne se sa bacanjem čini tako da bi u utorak bili na pragu, kada se i vežu ova tri čvora. U sredu se pravi pauza, a u četvrtak se ponovo ponavljaju ovi stihovi tri puta i vežu se još tri čvora. Čitav postupak se ponavlja i u subotu. Za čitavo vreme bacanja čini spava se sa tom maramom na glavi. Kada smo sve tako po redu završili onda se u sledeći utorak koji dolazi ponovo zabradimo tom istom maramom.

(rumunski tekst)

„Ăi vacă!” „Nu sînt vacă,
și sînt pîatră.”
„E fincă ieșc pîatră,
gura la *cutare* astupată.”

(prevod)

“Hej kravo!” “Nisam krava,
već sam kamen.”
“E pošto si kamen,
usta njegova su zatvorena.”

V

**BAJANJE ZA UBIJANJE IZABRANE
OSOBE NOŽEM (CUȚÎTU)**

Bajanje sa nožem se u toku jedne večeri ponavlja tri puta, a za čitavo vreme, zabija se nož, udaranjem dlana, u zemljani pod iza ulaznih vrata kuće. Nož mora biti vojnički i da je svakako nađen. Počne se sa činima od utorka uveče do sledećeg utorka uveče. U sredu ujutro nož se izvuče iz zemljanog poda i dobro se pogleda. Ako se na vršku sečiva ne vide kapi krvi, radnja se ponavlja od četvrtka do četvrtka. U petak se

ponovo pogleda sečivo, pa ako i tada nema krvi na njemu, onda se radnja ponavlja od subote do subote. Veruje se da krvi mora biti, a da čovek kome su čini namenjene umire u mukama od bolova u stomaku. Kod ove i ostalih, veruje se, smrtonosnih čini, vračara nam nije htela izneti sve pojedinosti da se ne bi mogle koristiti.

(rumunski tekst)

Cuțît alamaț și îm plăsălat,
nuce îm fig îm pamînt,
și ce îm fig și ce bat
îm inîma lu *cutare*.
Cu rînd și de grabă
cu izdat și cu dalac
cu rînd fără l'eaç.

(prevod)

Nože mesingani, koricama obuzdani,
ne bodem te u zemljicu crnu,
već te bodem, već te zabijam
u srce njegovo.
U hitrosti i u žurbi,
sa izdatom i dalakom,
sa hitrinom i bez leka.

VI

**BAJANJE ZA NANOŠENJE ZLA
IZABRANOJ OSOBI SA VUČJIM
GRKLJANOM (CU GRCALODU)**

Od nekakve crne krpe sa đubrišta lepo se uobličili lutka, a nakon toga provuče se glava lutke kroz vučiji grkljan, tako da grkljan dođe na mesto vrata lutke. Lutka se zatim stavlja u oveću tikvu punu vode i sa načinjenom metlom (od metle sa đubrišta i od divlje metle koja je ubrana “la sîn-zîien”) počinje mešanje lutke u tikvi i izgovara se sledeće:

(rumunski tekst)

Îeu mișc parū,
da-parū mișcă gardū,
gardū mișcă lacū,
lacū îl scōaçe pe dracu,
dracu cu dracōaiça,
glavatarîu draçilor.
Cu rînd și îndată
să vă-čeț unde v-am mînat.
Dupa aiçă v-oț duça
după lupî i oț mîna,
cînd pe lupî îj gâsa.
Lupi să spāmînta
și îm sat cã-m tuna,
pe *cutare* îl mînca,

că aála je mătura
dezlegată, îm gunoı lapadată,
de piçoare calcată,
de níma în samă nebagată,
de čorı je garaiit,
de coțofeni cățaiit,
de toată lumia uıduıt,
da-măi mult de muıere,
de copii și đ-ai căși.

La *cutare* ăi pusăi îm cap
perı de drac, perı de capră.
pe șele ăi pusăi coptușele,
pe gură pcel'e de șoprlă,
pe mîn pcel'e de cîn,
pe țîță pcel'e de mîță,
pe trup perı de lup,
pe piçoare opinč de purča,
nojiț de cața.

De iel să spămînta toată lumia,
de iel fuğa copiiı, muıerıa,
măi mult care puca.

(prevod)

Ja pomeram kolac,
a kolac ogradu,
ograda baru,
bara izvadi đavola,
đavola sa đavolicom,
poglavara đavola.
Hitro i odmah
da idete gde vas šaljem.
Sa hajkom da idete
da vukove terate.
Kad vukove nađete,
vukovi će se uplašit
i u selo kad uđu,
(toga i toga) poješće,
jer je on metla
razvezana, na đubre bačena,
nogama izgažena,
od svih odbačena,
od vrana izgrakana,
od svraka izrugana,
od svih ljudi oterana,
a najviše od njegove žene,
od dece i od ukućana.
(Tom i tome) stavih glavu
đavolju dlaku i kozju dlaku.
Na leđa stavljam mu čireve,
na usta kožu od guštera,
na ruke kožu od pasa,
na grudi kožu mačju,
po trupu vučje dlake,

na noge opanke od krmače,
nožice od kučke.
Od njega da se plaši sav narod,
od njega da beže deca, žene,
a najviše onaj ko može.

VII

BAJANJE ZA ONEMOGUĆAVANJE STRANKE NA SUDU (ĐE ĐELURİ)

Najprije se uveče uzme kamenčić s
raskršća, a onda se dva grebena (doı darač) okrenu
tako da im se bodlje isprepletu i počnu se ređati
stihovi, pritom udarajući kamenom po jednom
grebenu okrenutom bodljama u bodlje drugog
grebena, ispreplićući im time još više bodlje. Taj
se kamen ponese na suđenje i treba ga prevrtati po
džepu za vreme dok parnica traje.

(rumunski tekst)

„Bîrc ȝajje năgră!”
„Nu sînt ȝajje năgră.”
„Da će ieșć?”
„Sănt grunj de oi!”
„Nu sănt grunj de oi,
numa sînt pîatra lu
Sînt-Petru și a lu Sfeći Il'ije,
și a Sînta Mariji.
Fincă ieșć pîatra lu
Sînt-Petru și a lu Sfeći Il'ije,
și a Sînta Mariji,
să-mpetriț pe *cutare*.
Să-l împetriț să-l înmărmuriț,
să najbă gură cascată,
l'imbă ardîcată,
să nu vorbîască de rău,
de supra capu lu *cutare*.”

(prevod)

“Brrr, ovco crna!”
“Nisam ovca crna.”
“A šta si?”
“Ja sam ovčji grumen soli!”
“Ti nisi ovčji rgumen soli,
nego kamen
svetoga Petra i svetoga
Ilije i svete Marije.
Pošto si kamen
Svetoga Petra i svetoga
Ilije i svete Marije,
Da okameniš (tog i tog).
Da ga okameniš,
da kamen bude,
da mu usta zatvoriš,

da ne priča,
da ne radi zlo
o glavi (tog i tog).”

To nije sve. Tog istog dana kada se vraća, načini se lutka od crnog parčeta platna nađenog na đubrištu, zatim se lutka gurne u izmet poljskog nužnika, a preko nje se metne kamen. Izjutra kada treba da se pođe na suđenje, izvuče se lutka iz nužnika i počne se redanjem sledećih reči. Tako se čini tri puta ponavljajući, uveče u ponoć i ujutru pre nego se pođe na suđenje.

(rumunski tekst)

„Bună dimineața *cutare!*” „Țamtal'e.”

„Aide merĝ cu mine la juđecare,
să ne juđecăm cu lumia țoată,
cu kiņeji, cu dascăli,
cu pisari, cu măi marĭ capetaņi.”

„Nu merg ci ciine la juđecare,
că ne gura încleștată,
și limba innodată,
im curu tău bagată.”

„Ieșiț drač đi pe munce,

đi pe supt munce,

đi pe supt morĭ,

đi pe supt poduri,

cu rînd și îndată,

să mă uslujiț,

să vă duceț la *cutare*.

De ajunĝeț đezmințităl,

să-l norozit, să-l buzumălit.”

(prevod)

“Dobro jutro (tom i tom)!” “Dobro jutro.”

“Hajde samnom na suđenje,
da se sudimo sa ljudima svim,
sa knezovima, sa učiteljima,
sa pisarima, sa najvećim kapetanima.”

“Ne idem s tobom na suđenje,

jer su mi usta zavravljena,

jer mi je jezik vezan u čvor

i u dupe tvoje uguran.”

“Izlazite đavoli s planina,

ispod planina,

ispod vodenica,

ispod mostova,

hitro i odmah,

da me uslužite,

da idete kod (tog i tog).

Ako ga stignete, da ga raspametite,

da ga izludite,

da ga uništite.”

VIII

LJUBAVNE ČINI S ĐAVOLIMA I ZLIM RADNJAMA (CU DRAČI ȘI CU LUCRU RĂU)

Kod ovih čini radnja se odvija na sledeći način. Ide se na vodenicu (čuteći) i zahvata se šakom brašno uokolo vodeničnog kamena (vodenični kamen mora mleti), a onda se vraća kući. Od toga brašna podmesi se devet kolačića u obliku narukvice, koji se zatim peku na vatralju ispred ognjišta. Onda se uzme konjska zobnica koja je istkana od kozje dlake. Zobnica mora biti devet kozjih kopita široka, da bi se imalo mesta da se spolja na rubu zobnice prišiju onih devet kolačića. Kada se sve to obavi (čuteći), vračara se najpre svuče sasvim gola i bosa, uzme u levu ruku zobnicu, a u desnu konjske dizgine i pođe na Timok ili do neke druge oveće reke. Kada stigne na Timok zagazi malo u vodu i počne bajati. Čitavo vreme se radnja obavlja čutke, a ide se na Timok jedino u gluho doba noći, sam, bez pratnje, bez okretanja unazad, levo ili desno. Ne sme se reagovati ni na kakve zvuke uokolo, niti na prikaze koje se vračari celim putem prikazuju u liku zeca, jarca, magarca ili samog nečastivog.

(rumunski tekst)

Vin cu bît đe alun,

și cu um cal bun,

vin cu zobnița đe păr đe capră,

mare cît noo ungi.

Îm zobnița um bît

Đe maček negru,

Noo bȃabe đe orz,

Noo bȃabe đe grîu,

Noo fire đe matasă,

Îm noo felurĭ.

Bîtu je đe alun

și calu je bun

și bine l-am înfrînat

cu frîu đe argînt.

(prevod)

Dolazim s leskovim štapom,

i sa jednim dobrim konjem,

dolazim sa zobnicom od kozje dlake,

velikom ko devet nokata.

U zobnici jedan štap

od crnog gloga,

devet zrna ječma,

devet zrna pšenice,

devet niti svile,

u devet boja.
Štap je leskov
i dobar je konj
i dobro je zauzdan
uzdom srebrnom.

Sada se udara konjskim dizginama po površini vode i nastavlja.

(rumunski tekst)

Cîț stropî stropîră,
atîța draç ieșîră.
Să plece draç și drac_oi_ăce,
tartarî și tartar_oi_ăce,
cu ie_i să ve_ni_ț to_ț la mi_ăne,
să vă trimet unde oi vrea ie_u.
Că ie_u voo vă dau:
bîț de alun și cal bun
înfrînat cu frîu de argînt,
și vă dau bîț de ma_ăceș ne_gru,
noo zob_ni_ț de orz.
Să zob_i_ț ca_i bi_ăne,
să-î arî_ni_ț de drum,
și să vă sprimi_ț.
Da-voovă dau um cocoș,
de cî_nă și noo fur_nă de pî_ăne,
de prînz um mînz,
de kind_i_ăne um berbec.
Să vă du_ăce_ț pis_ăce noo otară,
bine vă arî_nesc, fuga să vă du_ăce_ț,
să isprăvi_ț ce vă dau de lucru
și să ve_ni_ț mi_ăe să-m ivi_ț.

(prevod)

Koliko kapi poprska,
toliko đavola izadoše.
Pođite, đavoli i đavolice,
tartari i tartarice,
kod mene da dođete,
da vas pošaljem gde ja budem htela.
Dajem vam
veliki štap od leske i dobrog konja
srebrnom uzdom zauzdanog,
i štap od crnog gloga,
i devet zobnica je_ăma.
Da nahranite dobro konje,
da nahranite,
za put ih spremite.
A vama dajem jednog petla za večeru
i devet furuna hleba,
za doru_ăcak jedno ždrebe,
za ru_ăcak jednog ovna.
Da idete preko devet atara,

da vas dobro hranim, brzo da idete,
da brzo završite posao za mene
i da se vratite i meni se javite.

Vračara se ćutke premešta malo nizvodno i nastavlja.

(rumunski tekst)

(Mut mă mut)

İeșîț draç đim fund,
đim pamînt, đî pe pamînt,
de supt pamînt,
đim mun_ț, đî pe mun_ț,
đî pe supt mun_ț,
đim vatra focului,
đim vatră, de supt vatră,
đim baltă, de supt baltă,
đim lac, de supt lac,
đî pe supt podurî,
đî pe supt morî,
đim Cîmoc, de supt Cîmoc,
đim Dunăre, de supt Dunăre,
đim mărî, de supt mărî,
đim rădi_ăn, de supt rădi_ăn,
cu rînd și îndată,
să ieșîț pe uscat.
Patruză_ăc de draç cu drac_oi_ăce,
patruză_ăc de tartarî cu tartar_oi_ăce,
patruză_ăc de zmi_j cu zmi_oi_ăce,
patruză_ăc de păduro_j cu păduru_oi_ăce,
cu rînd și îndată
să ieșîț to_ț pe uscat,
cu to_ătă famil_ăia v_ăostă,
cu copilaș cu lau_ăce,
cu cla_ăneturî, cu cîmp_oi_ăce,
cu tobe, cu căru_ăța,
să mă uslujîț pe mi_ăne *cutare*.
Să nu mă min_țîț,
drumu să-l drumu_i_ț,
drept să vă du_ăce_ț,
ni_ăci unde să vă ba_ăce_ț.
Pe trojanu carulu_j,
pe urmil_ă armasar_iulu_j,
la vrag_ni_ăța lu *cutare* să mer_ățe_ț,
îm obor să tuna_ț,
îm obor să vă deescar_ăța,
bagașu jos să-l lasa_ț,
copi_j de mî_nă să-î lo_ăța,
îm casă să vă baga_ț,
după cap să-î sări_ț,
de pămînt să-l trînci_ț,
pe ġenunkî să-î șe_ăde_ț,

pe păr să-l neceziț,
mustața la nas să-î o răsuçiț,
limba în gură să-î o împopiçiț,
să nu poată să vorbiască.
De oiki să-l ciorîț,
de ureiki să-l surziț,
să-l lungiț, săl ologiț!
De miņț să-l dezmiņiț,
să-l muņiț, să-l norozîț,
de mîna să-l lqaț,
afară đim casă să-l lapadaț,
afară đim obor,
afară đim sat,
la mări să-l duceț,
acolo să să sturască.
Să-l scoceț la *cutare*,
să-l duceț uzbuņit,
zbîrcăiit și nebuņit.
Niçi care ce-î o zîca
și cum-l o-nvața,
iel de nima n-asculta.
La *cutare* să duca.
Dacă acasă iel n-o fi,
după iel să plecaț să-l cataț,
drumu să-l drumuiiț,
pe miņe să mă uslujiț,
niçi unde să nu vă-baceț.
Să mergeț pe trojanu carului,
pe urmil'i armasarului,
unde l-oț găsî,
unde l-oț ajunğa,
după cap să-î sariț,
jos să-l trnçiț,
pe ġenunke să-î seđeț,
pe barbă să-l mîngăițiț,
pe păr să-l neceziț,
mustața să-î o răsuçiț,
limba-ngură să-î o-mpopiçiț,
încîntațal pe *cutare*,
și prindețal de *cutare*,
aprindețal crejeri,
că capu lui gaurli ureikil'i lui,
boboașili oiki lui.
Arca nasului,
fața obrazului,
jugu ġitului,
peptu și piçoarili,
noozăc și noo de oșcorele
đim creșet pînă în deșcele –
tot să fije *cutare*,
aprins de *cutare*.
Asta nu-î da mînce,

nu-î da ġînda
pînă de *cutare* n-o da,
cu oiki s-o priviască,
cu gura să vorbiască,
înîma să ș-o racoriască.
Unde sara o șeđa *cutare*,
de ragnă ș-o da,
arșcernețai furniġ,
coperițal cu urziț,
să nu poată să sća,
niç culcat, niç sculat,
pînă de miņe n-o da.
Cu oiki să priviască,
cu gura să vorbiască,
înîma să ș-o racoriască.
Să mă uslujiț, pe miņe *cutare*,
să nu mă miņiț.
Cu rînd și îndată,
că ieu v-am mînat,
draçilor și zmiijilor,
tartarilor și paduroilor,
să mă uslujiț pe miņe,
că și ieu o să vă uslujesc pe voi.
Vă dau calu lu pașa
đim Sofia înșelat
și înfrînat cum ie bun,
de încalecat facut.
(prevod)
(Çutke se premeștam.)
Izadite đavoli s dna,
iz zemlje, sa zemlje,
i ispod zemlje,
iz planina, sa planina,
i ispod planina,
iz utrobe vatre,
sa utrobe i ispod utrobe,
iz bare, ispod bare,
iz jezera, ispod jezera,
ispod mostova,
ispod vodenica,
iz Timoka, ispod Timoka,
iz Dunava, ispod Dunava,
iz mora, ispod mora,
iz čkalja, ispod čkalja,
po redu i hitro
izadite na suvo.
Četrdeset đavola i đavolica,
četrdeset tartara i tartarica,
četrdeset zmajeva i zmajica,
četrdeset šumaca i šumkinja,
po redu i hitro
izadite svi na suvo,

sa celom vašom familijom,
dečicom u pratnji violina,
klarineta i gajdi,
doboša i u karucama,
da me uslužite.
Nemojte me slagati,
put da putujete,
pravo da idete,
nigde da ne skrećete,
po koloderinama kolskim,
po tragovima pastuva,
ka vratima njegovim idite,
u dvorište njegovo uđite,
i tu se rasteretite,
teret ostavite,
decu za ruke povedite,
u kuću mu uđite,
za vrat mu skočite,
na zemlju ga oborite,
na kolena mu sednite,
po kosi ga gladite,
brkove mu zasučite,
jezik mu spletite,
da ne može govoriti.
Oči mu oslepite,
uši mu oglušite,
izdušite ga, noge mu oduzmite!
Pamet mu raspametite,
onemite ga, izludite ga,
za ruku ga uhvatite,
iz kuće ga izbacite,
iz dvorišta,
iz sela,
na mora ga odvedite,
da se tamo upropasti.
Onda da ga izvedete
kod (tog i tog) dovedete
zbunjenog, ludog i neupotrebljivog.
Što mu budu rekli
i učili ga,
on nikoga nek ne sluša.
Kod (tog i tog) neka ode.
Ako ga kod kuće ne bude,
za njim pođite, tražite ga,
put putujte,
da me uslišite,
nigde s puta ne skrećite.
Da idete po koloderinama kolskim,
po tragovima pastuva,
gde ga budete našli,
gde ga budete stigli,
za vrat mu skočite,
na zemlju ga oborite,

na kolena mu sedite,
po bradi ga milujte,
po kosi ga gladite,
brkove mu zasučite,
jezik mu spletite,
zagrejte (tog i tog),
i uspalite ga za (tu i tu),
uspalite mu mozak,
glavu njegovu, ušne kanale,
njegove očne jabučice
nosnu hrskavicu,
obrazne njegovu,
vrat i ramena,
prsa i noge njegovu,
99 koščica
od glave do pete –
ceo da bude (taj i taj),
uspaljen od (te i te).
Ovo da mu ne da jesti,
da mu ne da misliti
dok mene ne bude spazio,
očima da me gleda,
ustima da govori,
srce svoje da smiri.
Gde uvečer bude ceo (taj i taj),
ako bi mu se prileglo,
prostirate mu mrave,
pokrijte ga koprivama,
da ne može stati,
niti prileći, niti ustati,
dok na mene ne naiđe.
Očima da gleda,
Ustima da govori,
srce svoje da smiri.
Da uslužite mene (tu i tu),
nemojte me slagati.
Hitro i odmah,
jer ja sam vas poslala,
đavoli i zmajevi,
tartari i šumci,
da me uslužite,
jer ću vas i ja uslužiti.
Daću vam konja pašinog,
Iz Sofije, osedlanog,
Za jahanje spremnog.

IX BAJANJE ZA OSLOBAĐANJE OD ZLIH ČINI SA DOBRIM SILAMA (ASTA ĐE ÎNTORS CU AL BUN)

Za ove čini potrebna je nenačeta voda,
stručak bosiljka, tamnjan, mekinje od pšenice, so i

crvena paprika. Čini se bacaju samo sredom i petkom.

(rumunski tekst)

„Bună zăua carciçoară.”

„Soriçoară, mulţămesc, ţamtale, şez.”

„N-am veñit să şed,

numa am veñit

să mă rog de cîine:

de marî fermecăturî,

de marî trimesăturî,

de marî napraciturî,

de marî dotîrñiturî,

de marî lapadaturî,

de visă răle,

de trimesăturî grele.

Cum şcîi de sparġ

ţoaće sloaġil'i

şi întorġţoaće radaćin'i,

şi poraşćţoaće zîdur'l'i,

aşa să şcîi să-ntorġ,

đi pe *cutare*ţoaće făcăturl'i,

trimesăturl'i, lapadatur'l'i,

mînăturl'i, dotîrñitur'l'i.

Cu l'imba l'e đescîntaj,

cu busuġocu l'e adunaj,

îm noo cară l'e-ncarcaj,

cu noo fringîj l'e l'egaj,

la nébuna îm obor le đescarcaj.

Đe o fi mǫartă să-î să ducă la groapă,

đe o fi vije să-î să ducă îm prăvăl'ije,

să-î să baġe îm casă,

đim casă să-î sară pe masă,

đi pe masă să-î sară îm strankină,

đim strankină să-î sară îm l'ingură,

đim l'ingură să-î sară îm gură,

đim gură să-î tuñe îm burţă,

tot cacăţ de cîine,

şi pcel'e de pulă.

Amin, amin, đescîncecu mjeu,

şi a lu Dumne-Zău.

Îa a trimes c-o mînă,

jeu întorc cu doo,

aşa pînă îm noo.

Îa a trimes cu noo,

jeu întorc cu zăće.

Că đim zăće nu măġ treće,

şi um corn de berbeće.”

(prevod)

“Dobro jutro bajalice.”

“Dobro jutro sestrice, sedni.”

“Nisam došla da sedim,

već sam došla

da ti se žalim

na velike vradžbine,

na velike napratnice,

na velike paganluke,

na velika zlostavljanja,

na velike mađije,

na zle snove,

na napratnice teške.

Kako znaš rasturiti

sve što je stvarano,

isprepličeš ovo korenje,

sve zidove rušiš,

tako znaj da uzvратиš

sa (tog i tog) sve vradžbine,

sve napratnice

sva zlostavljanja.

Jezikom im izbajah,

bosiljkom ih pokupih,

u devet kola natovarih,

s devet užeta zavezah,

kod nevaljale ih u dvorištu istovarih.

Ako ona bude mrtva na grob da joj idu,

ako bude živa

u avliju da joj idu,

u kuću nek joj uđu,

iz kuće da joj na sto skoče,

sa stola u tanjir,

iz tanjira u kašiku,

iz kašike u usta,

iz usta u stomak da joj uđu,

sve sami pasji izmeti,

i koža od k...a.

Amin, amin, bakanje moje,

i gospoda Boga.

Ona mađije jednom rukom,

ja joj uzvraćam obema,

i tako do devet puta.

Ona ih posla devet puta,

ja joj uzvratih deset puta.

Preko deset neće moći.

ni od ovna rog.”

X

**BAJANJE ZA OSLOBADANJE OD ZLIH
ČINI LICEM PREMA ISTOKU (LA ĐAL)**

Uzme se malo meda u teglicu, stručak bosiljka i odnese rano ujutro na potok (koji teče u pravcu istok-zapad) opkoračivši ga licem prema istoku, prekrsti se i počne bajati. Čini se bacaju samo nedeljom, pre samog uskrsa.

(rumunski tekst)

„Bună diminața apă mare.”
„Mulțămesc, țamtale. Șez.”
„N-am venit să șed,
numa am venit să mă spel' pe mîn,
pe mîn până în coace,
pe oasîl'i țoaće.”

(prevod)

“Dobro jutro, vodo velika.”
“Dobro jutro i tebi.
Sedi!” “Nisam došla da sedim,
već sam došla da mi ruke pereš,
ruke do lakata,
i čitavo telo.”

Nakon ovoga vračara stručkom bosiljka
poškropi malo vode u teglicu s medom i nastavlja
dalje.

(rumunski tekst)

„Să mă spel' de facaturî,
fermecăturî, aruncăturî, trimesăturî
de visă răle,
de mînăturî grele.
Cum spel' țoaće norqail'i,
țoaće namqal'il'i,
țoaće oșcorel'il'i,
țoaće petričel'il'i,
așa să mă spel' pe miîne.”

(prevod)

“Ispraćeš me od čini,
od mađija bačenih i upučenih,
od zlih snova,
od omađijanja teških.
Kako pereš sve nečistoće,
Sve muljeve, sve koščice,
I sve kamenčiće, tako da ispereš mene.”

Reči “...tako da ispereš mene” vračara
upotrebljava kada čini namenjuje sebi, a kada su
čini namenjene nekom drugom spominje ime
dotične osobe.

(rumunski tekst)

„Cum să ocol'eșće albina pingă sândic,
așa să să ocol'ască *cutare* pingă miîne,
iar cum să ocol'eșće albina pingă stupină,
așa să să ocol'ască *cutare* pingă miîne.

Cum je mńerja đe dulče
pisće țoaće l'egumurl'i,
așa să-ı fiie vorba mĭa
đe dulče pisće țoatā lumĭa,
da-māĭ dulče la *cutare*,
că ĭeu am ĭm capu mĭeu,
čercu lu Dumńe-Zău,
oĭkișori mĭej doĭ lučafereĭ,
la nărĭ doo luminărĭ,
apriņsărā buzĭl'i luĭ,
doĭ faguleț đe mńerĭe.
Vorba mĭa unsă și dulče ca mńerĭa.
Să să l'ipĭască ca čara răzāl'i luĭ
ĭmbrațĭl'i mĭjel'e,
răzāl'i mĭjel'e ĭm brațĭl'i luĭ.”

(prevod)

“Kako obleće pčela oko košnice,
tako neka obleće on oko mene,
i opet kako obleće pčela oko saća,
tako neka obleće on oko mene.
Kako je med sladak,
sladi od svih jela,
takva neka bude reč moja
najslađa na svetu,
a njemu još i slađa,
jer ja oko svoje glave imam
oreol gospoda Boga,
oči su moje dve zvezde Danice,
a nosnice dve svetiljčice,
uspališe se usnice njegovog
dva saća meda divljeg.
I reč je moja slatka.
Kao med i kao vosak nek se lepe
Vedrina njegovog u momu naručju,
Vedrina moja u naručju njegovom.”